

соціально-психологічними і морально-правовими знаннями, переконаннями, цінностями, позитивним ставленням і стійкою відповідальною поведінкою особистості щодо виконання батьківських норм та обов'язків. Нами були визначені рівні сформованості вищезазначених компонентів.

Отже, відповідальне ставлення до батьківства є, в першу чергу, характеристикою особистості, тому її формування у молоді потребує зусиль, подальших наукових пошуків та розробок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Куниця Т.Ю. Актуальні проблеми виховання відповідальної поведінки у сучасних підлітків. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв: Зб. наук. праць. Серія „Педагогіка”. – Вип. 12 – К.: КНУКіМ, 2005. – С. 159-161.
2. Муздыбаев К. Психология ответственности / За ред. В.Е. Семенова. – Ленинград: Наука, 1983. – 240 с.
3. Овчарова Р.В. Психологическое сопровождение родительства. – М.: Изд-во Ин-та психотерапии, 2003. – 319 с.
4. Савчин М.В. Психологічні основи розвитку відповідальної поведінки особистості: Автореф. дис. док. психолог. наук. – К., 1997. – 46 с.
5. Усвідомлене батьківство як умова повноцінного розвитку дитини: Метод. матеріали для тренера / Авт.-упоряд.: О.В. Безпалько, Т.Л. Лях, В.В. Молочний, Т.П. Цюман. / Під заг. ред. Г.М. Лактіонової. – К.: Наук. світ, 2003. – 107 с.
6. Философский словарь / Под ред. И.Т. Фролова. – М.: Политиздат, 1991. – 560 с.
7. Хьелл Л., Зиглер Д. Теория личности. – СПб.: Питер, 2001. – 608с.

УДК 37.013.42 : 159.9 – 055.1/3

ІЗ ДОСВІДУ РОБОТИ З НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Локарева Г.В., д. пед. н., професор, Філь О.В., аспірант

Запорізький національний університет

У статті подається аналіз досвіду надання освітніх послуг психологічного профілю для різних категорій населення у Центрі освітньої діяльності факультету соціальної педагогіки та психології. Автори висвітлюють напрацьований досвід надання освітніх послуг з метою соціальної підтримки молоді, яка стоїть перед вибором свого життєвого шляху, розкривають зміст напрямків роботи, яка здійснюється педагогічним колективом факультету соціальної педагогіки і психології Запорізького національного університету.

Ключові слова: освітні послуги, психологія, соціальна педагогіка, підвищення кваліфікації.

Локарева Г.В., Филь Е.В. ИЗ ОПЫТА РАБОТЫ ПО ПРЕДОСТАВЛЕНИЮ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УСЛУГ / Запорожский национальный университет. Украина.

В статье предлагается анализ опыта предоставления образовательных услуг психологического профиля для разных категорий населения в Центре образовательной деятельности факультета социальной педагогики и психологии. Авторы освещают наработанный опыт предоставления образовательных услуг с целью социальной поддержки молодежи, которая стоит перед выбором своего жизненного пути, раскрывают содержание направленной работы, осуществляемой педагогическим коллективом факультета социальной педагогики и психологии Запорожского национального университета.

Ключевые слова: образовательные услуги, психология, социальная педагогика, повышение квалификации.

Lokareva G., Fil H. THE EXPERIENCE EDUCATIONAL SERVICES PROVIDING / Zaporizhzhya national university, Ukraine.

Lokareva G. and Fyl H. offer the analysis of experience concerning an educational service of psychological profile is offered for different categories of population in Center of education at the Department of Social Pedagogics and Psychology in their article. The authors detect a produced experience of educational services providing with a purpose of social support of their vital strategy. They also maintain the content of work which is carried out by the teaching staff of the Social Pedagogics and Psychology Department at National university of Zaporizhzhya.

Keywords: educational services, psychology, social pedagogic, in-plant training.

У сучасному суспільстві все інтенсивніше відбуваються процеси гуманізації та демократизації, які сприяють створенню рівних можливостей для реалізації особистості незалежно від соціального походження, національності, кольору шкіри, віку чи статі. Разом із цим зростають і вимоги до професійної діяльності студента.

Більшість випускників ВНЗ постає перед проблемою працевлаштування. Але через невміння презентувати, гідно представити свої знання, вміння та навички, набуті у процесі навчання, обдаровані студенти часто залишаються безробітними. Звісно, для керівника неабияке значення має рівень кваліфікації майбутнього працівника, проте більшість із них усвідомлюють, що для успішної, більш продуктивної діяльності їх підприємств необхідні не лише висока кваліфікація фахівців, але й певні психологічні знання.

Саме для тих, хто прагне бути більш конкурентноспроможним на ринку праці, ефективно використовувати свої професійні та особистісні переваги, вирішувати проблеми особистісного та ділового спілкування, на факультеті соціальної педагогіки і психології Запорізького національного університету вже багато років функціонує Центр освітньої діяльності, головною метою якого є надання навчально-освітніх послуг психологічного профілю (психологічної спрямованості) для різних категорій населення, підвищення та розширення кваліфікаційного рівня спеціалістів у галузі психології, соціальної педагогіки та медицини.

Метою представленої статті є висвітлення напрацьованого досвіду надання освітніх послуг з метою соціальної підтримки молоді, яка стоїть перед вибором свого життєвого шляху, розкриття змісту тих напрямків роботи, яка здійснюється педагогічним колективом факультету соціальної педагогіки і психології Запорізького національного університету.

Практика підготовки студентів за двома спеціальностями (основною та додатковою) здійснюється у Запорізькому національному університеті вже протягом 15 років. Вона була започаткована кафедрою педагогіки і психології створенням у 1990 р. факультету додаткових та суміжних спеціальностей. У жовтні 1997 р. на базі цієї структури було створено Навчальний центр додаткової спеціальності психологія, реорганізований у грудні 2002 р. у Центр освітньої діяльності факультету соціальної педагогіки і психології.

За час існування Центру було здійснено 12 випусків за спеціальністю “Практична психологія” та 2 випуски за спеціальністю “Політологія”.

Близько 70 % випускників працюють за додатковим фахом, поєднуючи його з основним. Випускники Центру освітньої діяльності працюють викладачами у ВНЗ, технікумах, шкільними психологами, психологами у дошкільних закладах, правоохоронних органах, у сфері охорони здоров'я тощо.

Близько 20 % випускників Центру на сьогоднішній день захистили дисертації або навчаються в аспірантурі.

В умовах зміцнення та удосконалення української державності, подальшої демократизації усіх сфер життя нашої країни виникає потреба в пошуку нових форм і

технологій у вирішенні проблем соціалізації молоді та адаптації старшого покоління до нових умов суспільного життя, що вимагає підготовки кваліфікованих кадрів у галузі соціальної педагогіки та психології.

У зв'язку з цим факультет соціальної педагогіки і психології Запорізького національного університету і Центр освітньої діяльності зокрема є базою для впровадження нових технологій з корекційно-реабілітаційної роботи, а також здійснення практичних заходів у сфері соціально-психологічної реабілітації.

Одним із актуальних соціально-психологічних засобів корекції та впливу на людину є мистецтво і, зокрема, музичне мистецтво, яке може бути використане як професійний інструмент у вирішенні певних сторін соціально-психологічної профілактики та допомоги різним верствам населення, а також соціокультурної роботи. Музика як професійний засіб широко використовується у практиці соціально-психологічної та медичної роботи (музикотерапія) у розвинутих країнах Заходу (ФРН, Італії, США, Великобританії), набуває розвитку в Росії. В Україні на сьогоднішній день цей напрямок ще не опановано, але він є актуальним і необхідність такої підготовки студентів існує.

Питання взаємодії музики та психіки розглядають Б. Любан-Плоцца, Г. Побережна, О. Белов; музикотерапія як така, що гармонізує енергоінформаційні процеси в організмі, досліджується Рушелем Блаво; практичні прийоми роботи з дітьми, зі поєднанням музикотерапевтичних технік та гри подає О. Ворожцова.

Згідно з договором між Запорізьким національним університетом та університетом прикладних наук Магдебург-Стендаль про співробітництво в галузі науки та навчальної роботи протягом останніх 4 років у Центрі освітньої діяльності спільно з колегами із Магдебурзького університету проводилася робота з підготовки нової для України спеціальності “Музикотерапія”. Координаторами програми є доктор Локарева Галина Василівна (Запорізький національний університет, Україна) та доктор Тома Вош (Університет прикладних наук Магдебург-Стендаль, Німеччина).

На базі існуючого договору Магдебурзький університет надає навчально-методичну допомогу в цьому напрямку. Спільно з німецькими колегами складено навчальний план та програму такої підготовки, яка ґрунтується на розвиненій психолого-педагогічній концепції професійної підготовки фахівця і складає 4 блоки навчальних дисциплін: 1-й блок – соціально-педагогічний, 2-й блок – психолого-терапевтичний, 3-й блок – музика та мистецтво (предмети викладаються на курсах у Центрі освітньої діяльності факультету), 4-й блок – реабілітація та музикотерапія (очне та дистанційне навчання). Разом із традиційними формами навчання у підготовці студентів до оволодіння технологією соціально-психологічної реабілітації засобами музики широко застосовуються тренінгові форми роботи та практика дистанційного навчання, пов'язана з отриманням знань студентами у процесі викладання навчального матеріалу в лекційній та семінарській формах викладачами Магдебурзького університету через мережу Internet.

Так, на базі Центру освітньої діяльності у березні 2002 р. було проведено 10 дистанційних лекцій-семінарів “Вступ до групової музикотерапії” для групи студентів факультету соціальної педагогіки і психології, які навчалися у Центрі освітньої діяльності за програмою “Соціально-психологічна реабілітація засобами музики”. Заняття проводилися доктором Магдебурзького університету паном Томасом Вошем. Цикл лекцій, присвячений проблемі становлення музикотерапії в Німеччині, викликав щире зацікавлення у слухачів, які спілкувалися із лектором, задаючи питання і отримуючи відповіді в режимі on-line. Доктор Томас Вош, у свою чергу, мав змогу отримати зворотний зв'язок від слухачів курсу.

Незвичайна форма проведення лекцій, а саме спілкування студентів із викладачем через сучасні технічні засоби викликала велику зацікавленість серед майбутніх фахівців: соціальних педагогів і психологів. Це підкреслює ефективність та якість нової для обох університетів форм навчання, яка знайшла своє продовження, і у квітні 2004 р. було проведено дистанційні лекції як для українських, так і для німецьких слухачів.

Перша лекція була прочитана доктором Томасом Вошем із проблем психотерапії та альтернативних методів, які використовуються в Німеччині, у якій розглядалися різноманітні підходи у лікуванні шизофренії. На лекції були присутні запрошені спеціалісти: психологи, лікарі-психіатри, невропатологи; студенти факультету СПП спеціалізації “медична психологія”, а також представники лікувальних закладів та соціальних служб.

Друга лекція, представлена професором кафедри педагогіки і психології Запорізького національного університету Г.В. Локаревою (на той час доцентом), була присвячена музикотерапії в Україні та Росії. Лекція була прочитана для студентів факультету СПП спеціалізації “медична психологія” і для студентів-музикотерапевтів із Магдебурга.

Отже, актуальність підготовки студентів для реабілітаційної роботи засобами музики полягає також і в тому, що вона є необхідною та базовою для подальшого навчання студентів факультету СПП ЗНУ у ФРН для набуття умінь і навичок оволодіння музичним мистецтвом як засобом соціально-психологічної реабілітації (музикотерапії). Пройшла стажування у США студентка Е. Драєвська в 1994 р., у Німеччині – студентки Н. Бітко та М. Іваннікова у 1999 р., О. Свасьєва та О. Семак – у 2003 р. Випускниці курсів підвищення кваліфікації “Соціально-психологічна реабілітація засобами музики” (М.О. Іваннікова та О.Є. Свасьєва) продовжують навчання з цієї спеціальності, набуваючи кваліфікації магістра у Норвегії. На даному етапі ведуться переговори про подальше співробітництво з університетом Магдебург-Стендаль.

Суттєвий вплив на зміст і форму навчання має значне зростання соціального попиту на соціально-психологічні послуги. Враховуючи цю тенденцію, у процесі професійної підготовки факультет забезпечує студентів освоєнням широкої кількості нових технологій, до яких, в тому числі, належить і технологія соціально-психологічної реабілітації засобами музики (музикотерапія).

Продовжуючи тему міжнародного співробітництва, слід зазначити, що у 2005-2006 н.р. було здійснено перший набір слухачів у магістратуру “Європейські перспективи соціального включення” за міжнародною програмою “Сократ-Еразмус”. Навчальний курс “Теорія та практика соціальних та освітніх наук” для підготовки магістрів розробляється 7 університетами із 6 країн-учасниць та впроваджується в університетах Європи. Основна мета проекту – навчальна діяльність з підвищення кваліфікації людей, які працюють у галузі соціальної опіки, соціального права та освіти. Директором цього проекту у ЗНУ є професор Л.І. Міщик, координатор проекту – доцент С.Ю. Пашенко.

У 2001 р. на базі Центру освітньої діяльності під патронатом Християнського дитячого фонду у рамках міжнародного проекту “Соціальна освіта в Україні”, що здійснювався за підтримки Дирекції з питань розвитку і співробітництва Швейцарії, соціальні педагоги України підвищували свою кваліфікацію на Всеукраїнському семінарі соціальних працівників “Соціальна робота з дітьми і молоддю із особливими потребами”. У роботі семінару взяли участь двадцять чотири фахівці, які представляли п’ять областей України (Київську, Запорізьку, Дніпропетровську, Харківську, Донецьку).

На базі Центру освітньої діяльності та спільно з Ресурсним центром ЗНУ проводяться різноманітні освітні курси та семінари, зокрема курси підвищення кваліфікації “Теорія

та практика соціальної роботи з дітьми та сім'ями в громаді” (2005 р.) – в рамках угоди між ЗНУ та Християнським дитячим фондом.

Таким чином, проблема надання додаткових освітніх послуг з урахуванням досвіду як українських спеціалістів, так і зарубіжних науковців є на сьогоднішній день актуальною та соціально-значущою.

Педагогічний колектив факультету соціальної педагогіки і психології Запорізького національного університету і співробітники Центру освітньої діяльності уважно слідкують за актуальними соціально-психологічними потребами різних верств населення. З огляду на це перспективними напрямками роботи Центру освітньої діяльності є підвищення кваліфікації соціальних педагогів та практичних психологів; курси з розширення профілю за напрямком “психологія”, тематичні курси щодо вікових особливостей розвитку дитини для батьків та вчителів; різноманітні освітні послуги психолого-педагогічного спрямування для медичних працівників, педагогічних вихователів та сімейних гувернерів (робота з дітьми із особливими потребами, здоровими дітьми із заможних родин, із дітьми з девіантною поведінкою тощо); проведення бізнес-тренінгів та семінарів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Блаво Р. Исцеление музыкой. – СПб.: Питер, 2003. – 192 с.
2. Ворожцова О.А. Музыка и игра в детской психотерапии. – М.:Класс, 2004. – 90 с.
3. Любан-Пелоцца Б., Побережна Г., Белов О. Музыка и психика: Слушать душой. – К: “АДЕФ-Украина”, 2002. – 200 с.

УДК 378.17 : [613 : 796]

ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ СТУДЕНТІВ НА ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ

Овсяннікова В.В., к. психол. н., доцент

Запорізький національний університет

У статті розглядаються результати дослідження з вивчення ціннісних орієнтацій студентів (на прикладі факультету СПП Запорізького національного університету) на здоровий спосіб життя.

Ключові слова: здоровий спосіб життя, ціннісні орієнтації, фізична культура

Овсянникова В.В. ЦЕННОСТНЫЕ ОРИЕНТАЦИИ СТУДЕНТОВ НА ЗДОРОВЫЙ ОБРАЗ ЖИЗНИ / Запорожский национальный университет, Украина.

В статье рассматриваются результаты исследования по изучению ценностных ориентаций студентов (на примере факультета СПП Запорожского национального университета) на здоровый образ жизни.

Ключевые слова: здоровый образ жизни, ценностные ориентации, физическая культура.

Ovsannikova V.V. THE STUDENTS' VALUES ORIENTATIONS ON THE HEALTHY WAY OF LIFE / Zaporizhzhya national university, Ukraine.

The article is devoted to the problem of the values of the students on healthy way of life (the results of the survey which was done at the Department of Social Pedagogues and Psychology Zaporizhzhya National University).

Key words: healthy way of life, values orientations, physical training.

В останні роки активізувалася увага до здорового способу життя студентів. Це пов'язано із заклопотаністю суспільства з приводу здоров'я фахівців, які випускаються